

Presentació

En els darrers trenta anys l'interès pels estudis de traducció i la relació amb el gènere ha propiciat una recerca generosa i activa. Si en un inici la traductologia nord-americana fou pionera en aquests temes, val a dir que a partir del tercer mil·lenni l'auge s'ha traslladat a Europa, potser especialment en cultures no majoritàries. La traducció catalana també se n'ha fet ressò, tant amb articles, llibres i contribucions en congressos nacionals i internacionals, com amb l'organització d'actes congressuals amb especialistes d'aquí i de fora.

Amb l'antecedent d'haver acollit el 9 i 10 de març del 2005 el I Congrés Internacional sobre Gènere i Traducció, sis anys després, el 15, 16 i 17 de juny del 2011, la Universitat de Vic albergà el I Congrés Internacional sobre Gènere, Desenvolupament i Textualitat: textos fonamentals per al desenvolupament de les dones, iniciativa promoguda pel grup de recerca consolidat «Estudis de gènere: traducció, literatura, història i comunicació» i la Càtedra Unesco «Dones, desenvolupament i cultures». Pensat amb l'objectiu de donar a conèixer les aportacions dels textos que han revolucionat el coneixement interdisciplinari sobre les dones i n'han afavorit el desenvolupament, el congrés del 2011 se centrà en tres grans eixos: a) textos de literatura, de pedagogia i d'assaig, b) la traducció dels textos literaris i d'assaig i c) textos jurídics, institucionals i declaracions internacionals. El segon eix esdevingué, doncs, una volguda continuació del I Congrés Internacional sobre Gènere i Traducció del 2005. Si el propòsit del primer fou establir un estat de la qüestió i obrir camí a casa nostra en aquest àmbit de coneixement, el propòsit del segon fou revisar i donar notícia dels principals treballs, panoràmics i específics, ja consolidats i marcar fulls de ruta per al futur dels estudis teòrics i pràctics que relacionen les dones i la traducció.

Els articles reunits en aquest dossier són una selecció de les contribucions sobre la traducció dels textos literaris i d'assaig del congrés, que han estat revisades, reformulades i reescrites, després d'haver passat l'avaluació del consell editor de la revista. Luise von Flotow examina el sempre conflictiu terme «gènere», alhora que revisa els èxits assolits pels feminismes traductològics i n'apunta nous reptes. Els cinc articles següents se centren en diversos aspectes de la recepció de la traducció d'autores i textos decisius per al desenvolupament de les dones; tres

són al català, un a l'italià i un a l'anglès. Francesca Bartrina examina la traducció catalana del clàssic del feminisme *La condició de la dona*, de Juliet Mitchell. Eusebi Coromina aborda dues traduccions catalanes del magnífic exemplar del preciosisme francès *La Princesse de Clèves*, de Madame de La Fayette. Pilar Godayol presenta dues utopies feministes traduïdes al català: *La ciutat de les dames*, de Christine de Pisan, i *Terra d'elles*, de Charlotte Perkins Gilman. Eleonora Federici i Vanessa Leonardi analitzen tres traduccions italianes d'*A Room of One's Own*, de Virginia Woolf, i sistematitzen les estratègies feministes emprades. Olga Castro dóna compte de les traduccions de Rosalía de Castro a l'anglès i reivindica l'autora gallega com una de les pioneres del feminisme literari occidental. Els tres últims articles toquen temes diversos. Núria Camps fa un esbós biobibliogràfic de la professora i traductora nord-catalana Miquela Valls, alhora que presenta una ressenya sobre la seva versió de *Canigó*. África Vidal Claramonte explora un aspecte emergent en els estudis de gènere i la traducció: les seves representacions en la literatura; es fixa en l'assaig *Jo també sóc catalana* (2004) i la novel·la *L'últim patriarca* (2008), de Najat El Hachmi. Finalment, clou el dossier l'article de Mercè Altimir, que presenta la traductora i escriptora japonesa Wakamatsu Shizuko i el procés de censura i d'autocensura de la veu femenina en el context social de l'era Meiji. Tot plegat una explosió de temes, idees i reflexions diverses, que no fa més que confirmar la consolidació i l'expectació acadèmiques que desperta arreu la intersecció dels estudis de gènere i la traducció.

Pilar Godayol